

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ АНОМАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Рівень вищої освіти – (перший (бакалаврський)
Освітня програма “Реабілітаційна психологія”
Спеціальність 053 “Психологія”
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психодіагностика
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	4/7
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua/
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Психологія аномального розвитку» присвячена вивченню загальних понять щодо закономірностей аномального розвитку в порівнянні з нормальним онтогенезом, розширенню та поглибленню системи знань з психології аномального розвитку для забезпечення підготовки до наукової та практичної діяльності майбутніх психологів.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є формування у студентів цілісного уявлення про психологію аномального розвитку, вивчення класифікації порушень психофізичного розвитку; ознайомлення із загальними та специфічними закономірностями розвитку особи з психофізичними порушеннями</p> <p>Цілі курсу: ознайомлення із основними теоретичними поняттями курсу; оволодіння поняттями про норму та аномалію психічного розвитку, параметри та типи дизонтогенезу; ознайомлення із закладами освіти для осіб з порушеннями психофізичного розвитку та особливості навчання та виховання в них.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК8. Здатність організувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).</p>	
5. Програмні результати навчання	
<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-</p>	

курортного оздоровлення.

ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.

4. Структура курсу			
№з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Предмет та завдання психології аномального розвитку. Методи та основні принципи.	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>Предмет та завдання психології аномального розвитку. Методи спеціальної психології, специфіка їх використання щодо вивчення дітей з психофізичними порушеннями. Принципи дослідження у спеціальній психології: порівняльний, комплексності, системності, динамічного вивчення особи у сполученні з якісним аналізом результатів психодіагностики. Взаємозв'язок дефектології, спеціальної психології та психології аномального розвитку.</p>	<p>-опрацювати літературні джерела;</p> <p>-підготувати термінологічний словник основних понять</p> <p>- пройти тестування</p> <p>- опрацювати та законспектувати статтю Кравець Т.А. Формування емоційної сфери у дітей з особливими потребами// Гуманістично-психологічний підхід в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: науково-методичний збірник за матеріалами обласних педагогічних читань укладач Л.Савчук. - Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кафедра корекційної освіти. Рівне: РОІППО, 2011.35с.</p>
2	Тема 2. Поняття порушень психофізичного розвитку. Класифікація порушень психофіз. розвитку.	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>Поняття порушень психофізичного розвитку. Класифікація порушень психофізичного розвитку. Онтогенез та дизонтогенез. Сутність феномену порушення розвитку. Характеристика понять: норма, патологія, дефект, інвалідність. Механізми формування системних порушень в розвитку психіки. Загальні та специфічні особливості відхилень розвитку. Депривація, як причина та наслідок порушення розвитку.</p>	<p>-опрацювати літературні джерела;</p> <p>- пройти тестування</p> <p>Розробити схему класифікації порушень психофізичного розвитку</p>

3	<p>Тема 3. Структура дефекту розвитку при різних дизонтогеніях</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>Структура дефекту розвитку при різних дизонтогеніях. Загальна характеристика особистісних особливостей дітей та підлітків з порушеннями розвитку. Класифікація порушень психофізичного розвитку. Традиційна класифікація. Класифікація порушень психофізичного розвитку (види дизонтогенезу) за В.В.Лебединським. Основні групи дизонтогенезу.</p>	<p>-опрацювати літературні джерела; - пройти тестування</p> <p>Скласти порівняльну характеристику: а) стійкого недорозвитку і затримки розвитку; б) пошкодженого і дефіцитарного розвитку; в) перекрученого і дисгармонійного розвитку.</p>
4	<p>Тема 4. Зорові та слухові агнозії.</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації.</p> <p>ПР16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога</p> <p>Зорові агнозії. Тифлопсихологія – предмет та задачі. Чинники порушення зору. Класифікація порушень зору: незрячі, слабозорі. Загальна характеристика особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями зору. Психічний розвиток дітей з порушеннями слуху. Сутність сурдопсихології, предмет та задачі. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями слуху. Чинники порушень слуху. Класифікація порушень слуху: глухі, пізнооглухі, туговухі.</p>	<p>опрацювати літературні джерела; - пройти тестування</p> <p>Опрацювати нейропсихологічні методики для виявлення порушення психічної діяльності (мовлення, праксису, гнозису)// Яковлева С.Д., Полещук С.В.Методичні рекомендації до практичних занять з курсу “Дефектологія з основами психопатології”. Херсон 2004, с.33</p>
5	<p>Тема 5. Порушення опорно-рухового апарату. Порушення довільних рухів та дій.</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план</p>	<p>опрацювати літературні джерела; - пройти тестування</p> <p>Переглянути фільм «Створивша чудо».</p> <p>Проаналізувати психофізичні особливості сліпоглухонімої</p>

		<p>консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.</p> <p>Порушення опорно-рухового апарату. Дитячий церебральний параліч (ДЦП). Чинники виникнення Форми ДЦП: спастична деплегія, геміпаретична, гіперкінетична, подвійна геміплегія, атонічно-астатична. Порушення довільних рухів та дій. Проблема апраксії. Порушення мовлення при ДЦП. Мовні порушення периферійного характеру (дислалія, ринолалія, ринофонія, дисфонія); центрального характеру (дизартрія, алалія, афазія, дизграфія, аграфія, дислексія).</p>	<p>дівчинки. Проаналізувати сімейну ситуацію розвитку.</p>
6	<p>Тема 6. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку. Психічний недорозвиток.</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР11. Складати та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.</p> <p>Загальна характеристика дизонтогеній за типом ретардації. Олігофренія та її класифікація за етіологією.</p>	<p>-опрацювати літературні джерела; - пройти тестування</p> <p>Описати особливості діяльності розумово відсталих людей в аспекті соціальної і трудової адаптації.</p>

		<p>Чинники виникнення розумової відсталості. Ступені розумової відсталості: дебільність, імбецильність, ідіотія. Класифікація психічного недорозвитку (за Д.М.Ісаєвим): астенічна, атонічна, дисфорічна, стенічна. Загальна характеристика психічного розвитку розумово відсталих дітей.</p>	
7	<p>Тема 7. Псих.-пед. характеристика дітей з ЗПР. Навчально-виховні заклади для дітей з ЗПР.</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР11. Складати та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.</p> <p>Затримка психічного розвитку. Чинники виникнення. Класифікація дітей з затримкою психічного розвитку (за К.С.Лубовським): конституціонального походження (гармонійний психічний та психофізичний інфантилізм); соматичного походження; психогенного походження; церебрально-органічного генезу. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ЗПР.</p>	<p>-опрацювати літературні джерела; - пройти тестування</p> <p>Запропонувати приблизний перелік та розробити одну з тем лекційних занять для батьків: а) дитини із загальним недорозвитком мовлення; б) дитини з легкою розумовою відсталістю; в) молодшого школяра із затримкою психічного розвитку</p>
	<p>Тема 8. Дисгармонійний</p>	<p>ПР11. Складати та</p>	<p>-опрацювати літературні</p>

	<p>психічний розвиток. Психологічні особливості аутичної дитини.</p>	<p>реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>Психологічні особливості аутичної дитини. Класифікація розладів аутичного спектру: синдром Канера, синдром Аспергера. Базові діагностичні критерії аутизму: якісні порушення в сфері соціальної взаємодії; якісні порушення в сфері комунікації (вербальної та невербальної) і в сфері уяви; обмежений репертуар видів активності та інтересів. Характеристика особистості дитини з аутизмом.</p>	<p>джерела; - пройти тестування Переглянути фільм «Сніговий пиріг», «Мене звали Кхан» Проналізувати психофізіологічні особливості людей з аутизмом. Аналіз взаємодії людей з аутизмом з соціумом.</p>
	<p>Тема 9. Діагностика, корекція та розвиток дітей з особливостями психофізичного розвитку.</p>	<p>ПР11. Складати та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР12. Складати та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації. ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення. ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.</p> <p>Методичні засади діагностично-корекційно-розвивальної роботи. Методи та методики діагностики дітей</p>	<p>-опрацювати літературні джерела; - пройти тестування</p> <p>-розробити програму корекційної роботи при обраному типі дизонтогенії</p>

		<p>різних категорій з особливостями психофізичного розвитку. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку. Освітні заклади для дітей з різними дизонтогеніями. Виховання у спеціальному освітньому закладі. Корекційна робота у спеціальному освітньому закладі. Психолог у закладах спеціальної освіти.</p>	
4. Система оцінювання курсу			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є: - своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;</p> <ul style="list-style-type: none"> - глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; - вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку; - вміння застосовувати методи психологічної діагностики та на практиці; - вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач. <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних та письмових відповідей студентів (тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи) і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на екзамені.</p> <p>Поточний та модульний контроль (50 балів).</p> <p>На семінарських заняттях студенти за <i>усну відповідь</i> та <i>письмову відповідь</i> (тестування) максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару, дискутують з приводу психологічної діагностики питань збереження психічного здоров'я і психологічного благополуччя особистості. Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально та фронтально.</p> <p>Оцінка «відмінно» ставиться за наявності у студента вичерпних і точних знань щодо головних питань курсу, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому, знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх висвітлення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, але й з елементами креативності.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з дисципліни «Психодіагностика», які передбачені навчальною програмою. При цьому, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться при наявності у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних питань з дисципліни або ж при наявності часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>		
	<p>Самостійна робота</p> <p>Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи. За підбір методик діагностики – 3 бали; за проведення методик і оформлення психологічного діагнозу – 3 бали; за конспект статті – 3 бали; за проведення просвітницького заходу чи консультації (на вибір) для громади з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості – 3 бали.</p> <p>Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 12 балів.</p> <p>Вимоги до оцінювання самостійної роботи студентів.</p> <p>3 бали виставляється, якщо завдання виконане вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними, відповідає</p>		

обраній темі і меті.
2 бали виставляється у тих випадках, якщо завдання здані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності.
1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно.
0 балів виставляється, якщо завдання не здано.

Вимоги до просвітницького заходу з питань збереження психічного здоров'я особистості.
Виступ на просвітницьку тематику є формою самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни.
Метою заходу є поглиблення знань про методи збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості та спроба практичної реалізації просвітницького напрямку діяльності психолога.
Оцінювання виступу студентів здійснює викладач за орієнтовною анкетною.
Критеріями оцінювання є досягнення мети, актуальність теми, відповідність теми виступу та аудиторії, тривалість, доступність викладу, використання наочності, дотримання структури виступу, наявність зворотного зв'язку, комунікативні здібності.

Вимоги до оцінювання просвітницького заходу, що оцінюється у 3 бали:
3 бали виставляється, якщо завдання актуальне, виконано вчасно і в повному обсязі, відповідає обраній темі і меті, триває не менше 15-20 хв., є доступним для аудиторії, використовуються унаочнення, дотримана структура виступу, наявний зворотній зв'язок, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).
2 бали виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, дотримана структура виступу, зворотній зв'язок наявний частково, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).
1 бал виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; мало відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, не дотримана структура виступу, зворотного зв'язку немає, проявлені комунікативні здібності, результати не представлені у соцмережах.
0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують **тестовий контроль знань** з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів. Завдання з вибором однієї правильної відповіді передбачають перевірку цілої низки знань, умінь, навичок (знання термінів, процесів тощо, уміння конкретизувати, уміння виділяти головне, уміння визначати передумови, причини, сутність розвитку розладів психіки).

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів.
9-10 б. виставляється, коли питання контрольної роботи розкриті повністю, наведені приклади описаних явищ, подано обґрунтування виникнення того чи іншого явища.
8-7 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, питання розкрито не в повній мірі, проте студент дав відповіді на всі питання.
6-5 б. за контрольну роботу виставляється, коли студент не відповів на одне питання контрольної роботи, дав часткові відповіді на решта і не навів приклади описаних явищ.
4-3 б. виставляється, коли студент не відповів на половину питань, проте дав часткові малозмістовні відповіді на решта.
2-1 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання, або у відповідях не розкритий зміст питання.

Підсумковий контроль (50 балів) здійснюється у формі виконання письмово-усних завдань або тестових екзаменаційних завдань (за рішенням кафедри). На

екзамен виносяться питання програми навчальної дисципліни, типові задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань.

Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf)

Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnalu.pdf>)

У випадку неатестації здобувачів освіти з дисципліни студенти мають право на повторне вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf).

Модуль 1										Модуль 2							Екзамен	Підсумок		
Навчальна робота																				
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3										
T1	T	T	сум	T	T	T	T	T	сум	T	T1	T1	T1	T1	T1	сум				
	2	3	а	4	5	6	7	8	а	9	0	1	2	3	4	а				
Самостійна (письмова) робота – 4				Контрольна (письмова) робота –6, Навчально-пізнавальна активність на практичних заняттях (№1-3) –3*3=9; виконання самостійних (лабораторних) робіт – 2 бали*3=6				21			Контрольна (тестова) робота – 10, Навчально- пізнавальна активність на практичних заняттях (№4-6) – 3*3=9; виконання Самостійних (лабораторних) робіт – 2*3=6							25	50	100

Усне та письмове опитування – 10 б.
Тестування – 18 б.
Контрольна робота – 10 б.
Самостійна робота – 12 б.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90-100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80-89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70-79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60-69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
59-60	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26-49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

Вимоги до письмової роботи

Перед написанням письмової роботи у форматі тестів,

	контрольної роботи, самоаналізу тощо студенти отримують завдання та посилання на навчально-методичну й наукову літературу для самостійної підготовки.
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих освітньою програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом місяця (усно або ж за допомогою тестів) після пропущеного заняття або протягом тижня КСР. Самостійна робота (конспект) повинні бути здані до завершення змістового модуля з теми. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 26 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Студент набирає 50 балів за роботу впродовж семестру (мінімум – 25 балів) та 50 балів – за екзамен. Форма здачі – комбінована. Структуру білета і розподіл балів за завдання. Білет складається з 3 завдань . Перше і друге завдання – теоретичний аналіз питання, третє завдання – методологія та методи психологічного дослідження, третє завдання. Також екзамен може бути онлайн у формі тестів.

5. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок пропущених занять без поважних причин. Відрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести, написати контрольну роботу, виконати творчу роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття або протягом тижня КСР. У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96-655-%D0%B2%D1%96%D0%B4-19.10.2015-%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.pdf>). Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-628.pdf>).

6. Ресурсне забезпечення

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
2. Дефектологічний словник: Навчальний посібник / За ред. Бондаря В.І., Синьова В.М. К.: «МП Леся», 2011.
3. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник]. Луцьк, 2011. 265с.
4. Кантарьова Н. В. Деякі аспекти формування особистості дітей з мовленнєвими порушеннями, Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, №12, 2008.
5. Компанець Н. М., Коваль-Бардаш Л. В. Включення дітей з особливими потребами у соціальне середовище: особливості формування комунікації та подолання поведінкових розладів. Навчально-методичний посібник. К.: Інституту спеціальної педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка, 2020. 137 с.
6. В.В. Кобильченко, І.М. Омельченко. Закономірності психічного розвитку в онтогенезі й дизонтогенезі: медичний та психологічний аспекти. Особлива дитина: навчання і виховання. № 2. 2021. С.7-19.
7. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота у системі освіти дітей з вадами розумового розвитку. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005.
8. Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників / Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Борщевська Л.В., Обухівська А.Г. Кам'янець-Подільський: Абетка, 1998.
9. Романенко О.В. Напрями роботи практичного психолога в системі інклюзивної освіти // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Корекційна педагогіка і психологія / за ред. О.В. Гаврилова, В.І. Співака. Вип. XXIII, частина 3. - Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2013. С. 248-255.
10. Сак Т.В. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів в інклюзивному класі //Дефектологія. 2010. - №1. С.3-6.
11. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 1 / За ред. М.П.Матвеевої, С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 1999.
12. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 2 / За ред. М.П.Матвеевої, С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2001.
13. Синьов В.М., Кобернік Г.М. Основи дефектології. К.: Вища шкл., 1994. 143 с.
14. Синьов В.М., М.П.Матвеева, О.П.Хохліна. Психологія розумово відсталої дитини: Підручник. К.: Знання,

2008

15. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку (Наказ МОН № 852 від 15.09.08 року).
16. Програмно-методичний комплекс «Навчання музики дітей зі складними (комбінованими) порушеннями психофізичного розвитку»: укладач Н. Квітка. К.: 2013. 82 с.
17. Хохліна О.П. Актуальні питання психологічного обґрунтування корекції розвитку аномальних дітей // Управління в освіті: Зб. матеріалів У Міжнарод. наук.-пр. конф. 14-16 квітня 2011 р., м. Львів. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. С.334-335.
18. Хохліна О.П. До проблеми формування діяльності школярів в умовах спеціального освітнього закладу // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / [за ред. О.В.Гаврилова, В. І. Співака]. Вип. XXIII в трьох частинах, частина 1. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. С.379-389.
19. Хохліна О.П. Зміст реабілітації у контексті співвідношення категорій спеціальної психології // Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки: Зб. наук. праць. К.: НПУЦ ім.М.П.Драгоманова, 2008. Вип. 1(9). С.20-32.
20. Хохліна О.П. Корекційно-розвивальна робота в системі загальної освіти // Дефектологія. 2000. №2. С.11-16.
21. Хохліна О.П. Корекційно-розвивальна робота в спеціальних закладах освіти для дітей з порушеннями психофізичного розвитку: теоретичний аспект проблеми // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб. наук. пр. №1(3). К., 2004. С.291-295.
22. Хохліна О.П. Л.Виготський про розвиток розумово відсталих дітей // Педагогіка і психологія. 1997. №2. С.186-193.
23. Хохліна О.П. Основні категорії спеціальної психології // Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. Зб. наук. праць. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2006. №6. С. 151-158.
24. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені І.Огієнка. Серія соціально-педагогічна. Вип. 20. У двох частинах. Частина 1. Кам'янець-Подільський: Медобори-20006, 2012. С.257-265.
25. Хохліна О.П. Психологічні засади проведення корекційної роботи з дітьми, що мають порушення психофізичного розвитку // Проблеми освіти (Наук. зб. МОН України). – Київ, 2011. - №67.
26. Хохліна О.П. Психолого-педагогічне забезпечення соціалізації дитини з порушеннями психофізичного розвитку у спеціальному освітньому закладі: теоретичний аспект проблеми // Вісник Луганського нац. ун-ту ім.Т.Г.Шевченка. Педагогічні науки. – 2011. - №23(234). Грудень. – С.211-219.
27. Хохліна О.П. Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з вадами розумового розвитку. – К.: Педагогічна думка, 2000.
28. Хохліна О.П. Теорія учбової діяльності: межі використання в навчанні розумово відсталих школярів // Зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка / за ред. О.Гаврилова, В.Співака. Вип.17. В двох частинах. Частина 2. Серія соціально-педагогічна. - Кам'янець-Подільський: Медобори. 2006, 2011. С.6-15.
29. Хохліна О.П. Категорія свідомості: суть та використання у педагогічному процесі спеціального освітнього закладу // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / [за ред. О.В.Гаврилова, В. І. Співака]. Вип. XXI в двох частинах, частина 1. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. 348 с. С.252-258.

Інформаційні ресурси

1. log-in.ru/.../specialnaya-psikhologiya-sorokin-v-m-obshaya-psikhologiya/
2. www.koob.ru/sorokin/spec_psih
3. bankknig.net/.../87740-specialnaya-psikhologija-ucheb.posobie.html
4. www.twirpx.com/file/267855/
5. window.edu.ru/resource/623/61623

7. Контактна інформація

Кафедра	Загальної і клінічної психології
Викладач Гостьові лектори	Кандидат психологічних наук, доцент Матейко Наталія Михайлівна
Контактна інформація викладача	nataliya.matejko@pnu.edu.ua

Викладач

Н.М. Матейко